

DOŚWIADCZENIA MŁODZIEŻY SZKOLNEJ Z NARKOTYKAMI I ALKOHOLEM

Grzegorz Opielak¹, Anna Nadulska², Jakub Piotrkowicz³, Łukasz Szeszko³

¹Uniwersytet Medyczny w Lublinie

²Absolwenta Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

³Studenckie Anatomiczne Koło Naukowe przy Katedrze Anatomii Prawidłowej
Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

Opielak G., Nadulska A., Piotrkowicz J., Szeszko Ł. (2013), *Doświadczenia młodzieży szkolnej z narkotykami i alkoholem* Człowiek i Zdrowie 4 (VII), s. 14-19

Streszczenie: Wstęp. Zachowania zdrowotne kształtują się od wczesnych lat młodości pod wpływem oddziaływania wielu czynników osobowościowych czy w sferze emocjonalno-motywacyjnej.

Cel pracy. Celem pracy było poznanie doświadczeń, m. in.: wieku rozpoczęcia picia alkoholu, albo zażywania narkotyków, ilość spożywanego środka przez młodych ludzi oraz ich przekonań związanych z narkotykami i alkoholem.

Materiał i metody. W pracy wykorzystano informacje pochodzące z kwestionariusza ankiety własnej konstrukcji. Badanie ankietowe przeprowadzono wśród młodzieży, uczniów szkół średnich miasta Lublina w wieku 16 - 18 lat. W badaniach zastosowano dobór losowy.

Wyniki. 75 % przebadanych uczniów popiera spożywanie alkoholu, 35% ankietowanych pierwszy raz alkohol spożyło w wieku 13 lat. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród młodzieży było piwo, twierdziło tak 61% badanych osób. Najważniejszym kryterium wyboru alkoholu według badanych był smak alkoholu. 34 % badanych przyznało się do stosowania marihuany. Żaden uczeń nie zażywał opium. Według ankietowanych, miejscem, w którym zażywano narkotyki była dyskoteka, kluby.

Wnioski. Blisko połowa nastolatków ma za sobą pierwsze doświadczenia ze środkami psychoaktywnymi. Spożywanie napojów alkoholowych, lub narkotyków jest popularnym sposobem poprawy samopoczucia i pewności siebie wśród młodzieży. Narastający problem alkoholizmu i narkomanii wśród młodzieży wymaga wprowadzenia programów profilaktycznych adresowanych dla tej grupy wiekowej.

Słowa kluczowe: młodzież, środki psychoaktywne, marihuana, alkohol

Wstęp

Młodej osobie alkohol i/lub narkotyk pozwala pozbyć się nieśmiałości, braku pewności siebie lub poczuć ulotną niezależność, co czyni je szczególnie atrakcyjnymi. Niepokojące jest coraz częstsze przyjmowanie substancji odurzających w celu osiągnięcia przyjemności, przyrostu energii, zwiększania osiągnięć i przeżycia ekstremalnych doznań (Juczyński, 2001)

Zdaniem wielu badaczy uzależnienia od alkoholu i/lub narkotyków są poważnym problemem społecznym, ponieważ nałogi te, zmieniają zachowanie i uczucia, a w konsekwencji funkcjonowanie młodego organizmu, który zamiast rozwijać się wchodzi w świat dorosłych zniewolony fizycznie i psychicznie. Dostępna autorom literatura, opisując grupę osób określa mianem: „społeczeństwo ryzyka” lub „płynna nowoczesność” (Juczyński 2001, Kłos 2008). Oznacza to niespotykaną wcześniej zmienność wcześniejszych norm społecznych, połączoną z rosnącym poczuciem niepewności (Kłos, 2008). Zdaniem niektórych naukowców podłożem do rozwoju nałogów często są trudności życia codziennego i konflikty rodzinne, powszechny stres, przytłoczenie tempem życia oraz nacisk członków grup rówieśniczych (Pasek, 2000). Istotna zdaje się być kwestia, dlaczego młodzi ludzie na propozycję zażycia narkotyku odpowiadają: „Tak, proszę”, a niektórzy: „Nie, dziękuję” (Muszalik, 2005). Obecnie, większość badań skupia się na rozpatrywaniu trzech kwestii: cech osobowościowych, czynników międzyludzkich i wpływów socjokulturowych, które tłumaczą zachowania młodzieży wobec substancji odurzających. (Kram i inni, 2002). Obecnie, inicjowanych jest także wiele badań o zasięgu międzynarodowym mających na celu monitorowanie młodzieży, która sięga po substancje uzależniające (ESPAD, HBSC) (Mazur i wsp., 2008).

Doniesienia z najnowszej literatury, jak i przeprowadzone badania wśród młodzieży szkolnej wykazują generalną hipotezę, że skuteczna walka z zażywaniem substancji psychoaktywnych jest możliwa tylko wówczas, gdy nie odnosi się tylko do objawów lecz przyczyn (Ostaszewski, 2003). Należy rozpoznawać czynniki ryzyka i skutecznie z nimi walczyć, dlatego na rodzicach spoczywa moralny i prawny obowiązek wychowania swojego dziecka na jed-

nostkę wolną od nałogu (Gaś, 2004). Nauczyciele i wychowawcy mają wpływ na postawy i zachowania młodego człowieka, gdyż od podjętego trudu w wychowywaniu młodego pokolenia w zdrowiu uzależniona jest przyszłość społeczno-ekonomiczna kraju (Gaś, 2004).

W dzisiejszych czasach różnorodność narkotyków jest duża, ich zdobycie nie jest problemem. Środki odurzające, alkohol, papierosy pojawiają się nie tylko na dyskotekach czy prywatkach młodzieżowych, ale również w szkołach. Szkoła jest miejscem, w którym młodzież po raz pierwszy poznaje nie tylko osoby biorące narkotyki, ale także z tymi, którzy je sprzedają. Szczególnie niepokojący jest fakt ciągłego obniżania się granicy wieku, kiedy występuje pierwszy kontakt z używkami (Cekiera, 2002). Im niższy wiek inicjacji substancją odurzającą tym większe jest prawdopodobieństwo wystąpienia nałogu w dalszym dorosłym życiu (Korpetta, 2000).

Cel pracy

Celem pracy było poznanie zasobu wiedzy na temat postrzegania problemu zażywania substancji psychoaktywnych przez młodzież i rozpoznanie zdrowotnie ryzykownych zachowań zażywania substancji psychotropowych, jak narkotyki, picie alkoholu przez młodzież licealną.

Materiał i metody

W badaniach wykorzystano kwestionariusz ankiety własnego autorstwa. Kwestionariusz zawierał informacje o ankietowanych (wiek, płeć), pytania dotyczące doświadczeń własnych uczniów ze środkami odurzającymi: narkotykami i alkoholem, tj.: czy próbował kiedykolwiek narkotyków, jeśli tak to kiedy, ile, z kim, jakie były okoliczności pierwszego zażycia narkotyku, jaki rodzaj środka odurzającego ankietowany próbował, czy narkotyki danej osobie smakowały, czy zamierza stosować je w dorosłym życiu, czy rodzice, opiekunowie wiedzą, że zażywał narkotyki, czy kiedykolwiek ankietowany pił alkohol, jeśli tak to kiedy, w jakich ilościach, czy spożycie alkoholu miało miejsce w towarzystwie, czy doświadczył kiedykolwiek uczucia upojenia alkoholowego, czy rodzice, opiekunowie wiedzą, przyzwalają na spożycie alkoholu, czy alkohol badanemu smakuje i jakie były przyczyny spożycia alkoholu, bądź narkotyku, czy młodzież akceptuje picie alkoholu przez innych.

Badanie przeprowadzono w marcu 2010 roku. w dwóch liceach ogólnokształcących w Lublinie, (w IV oraz III). Badanie przeprowadzono pod nieobecność nauczyciela. Udział w badaniu był dobrowolny, a odpowiedzi na zamieszczone pytania pozostały anonimowe.

Informacje zawarte w kwestionariuszu opracowano statystycznie przy zastosowaniu programu komputerowego STATISTICA 6,0 (STAT SOFT). Badaniem objęto grupę 103 respondentów. Liczebność i odsetki dla wieku i płci podano w tabeli 1.

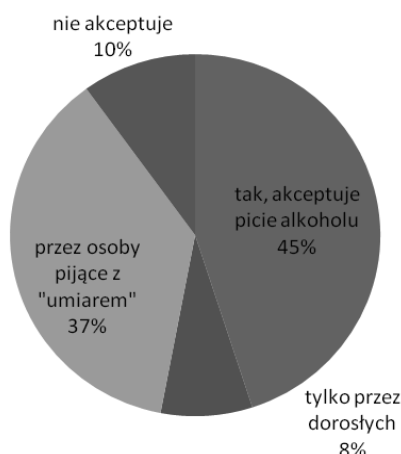
Tabela 1. Płeć i wiek badanej populacji

Płeć	grupa wiekowa					
	16 lat		17 lat		18 lat	
	ilość badanych	odsetek całości (%)	ilość badanych	odsetek całości (%)	ilość badanych	odsetek całości (%)
Chłopcy	7	6	11	11	13	12
Dziewczęta	11	10	30	29	31	30
Razem	18	16	41	40	44	42

Wyniki

W badaniu wzięły udział 103 osoby, w wieku od 16 do 18 lat. Wykazano, że 70 % badanych stanowiły dziewczęta – 72 osoby, a 30 %, tj. 31 osób stanowili chłopcy. Największą grupę stanowiły osoby w wieku 18 lat – 42 %, zaś najmniejszą w wieku 16 lat – 16 %.

Przeprowadzone badania wykazały, że 45 % badanych akceptowało picie alkoholu, zaś 37 % akceptowało spożycie alkoholu przez osoby pijące z umiarem. 10 % respondentów nie akceptowało picia napojów alkoholowych, zaś tylko 8% uczniów zgodziłoby się na spożywanie alkoholu wyłącznie przez osoby dorosłe (Rysunek 1).

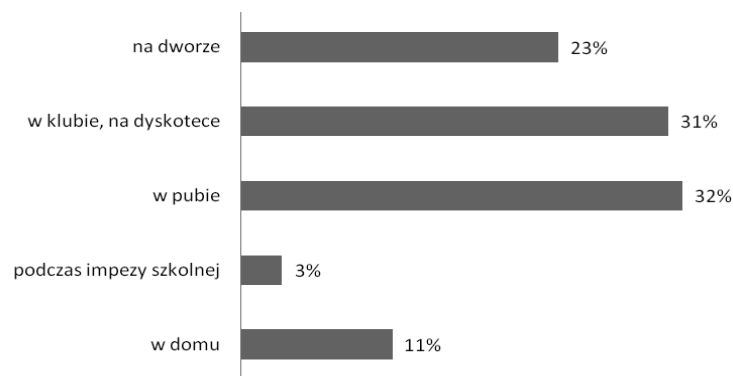
Rysunek 1. Opinie młodzieży na temat spożywania alkoholu

Uzyskane wyniki badań wykazały, że dwukrotnie częściej dziewczęta spożywały alkohol (30%) niż chłopcy (15%).

Zaobserwowano, że wiek w którym młode osoby po raz pierwszy spróbowały alkohol przypadł na 13 rok życia. Na ten przedział wieku wskazała 1/3 badanych. Stwierdzono, że 14% badanych wskazało na przedział między 9 a 12 rokiem życia, w którym pierwszy raz spożyło alkohol.

W wyniku analizy zebranego materiału badawczego wykazano, że najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród badanych było piwo. Ten rodzaj alkoholu wskazała ponad połowa badanych (61%). Zaobserwowano, że 19% uczniów próbowało wódki, a 13% wina, a niewielki odsetek badanych (7%) spożywał drinki. Stwierdzono, że aż 56% badanych przy wyborze alkoholu sugerowało się smakiem, a 18% ceną produktu.

Badani zapytani o miejsca, w których można spożywać alkohol wskazywali na kluby, dyskoteki i puby. Takiej odpowiedzi udzieliło łącznie 63% badanych. Wykazano, że 23% spośród uczniów przyznających się do picia alkoholu, spożywało go na dworze, 11% w domu, najprawdopodobniej za przyzwoleniem rodziców, opiekunów. Niewielki odsetek badanych (3%) próbował alkoholu podczas imprezy szkolnej (Rysunek 2).

Rysunek 2. Miejsce spożywania alkoholu przez uczniów

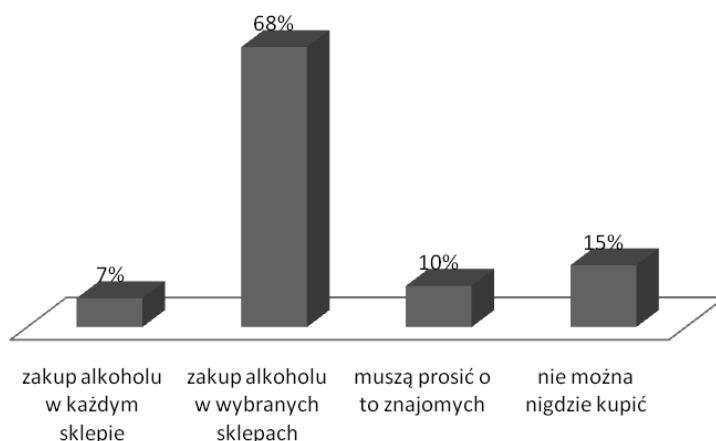
Wykazano, że potocznie zwany „urwany film” zdarzył się co u piątego badanego ucznia po spożyciu alkoholu (19%), a prawie połowa badanych (49%) nie doświadczyła tego zachowania po spożyciu alkoholu.

Na podstawie zebranego materiału badawczego wykazano, że 31% dziewcząt deklarowało spożywanie alkoholu ze względu na lepszą zabawę, a 22 % z uwagi „na poprawę samopoczucia”. Zaobserwowano, że 10% chłopców deklarowało spożywanie alkoholu z powodu presji rówieśników, a dla 16% badanych powodem sięgnięcia po alkohol była chęć lepszej zabawy i poprawa samopoczucia. Z przeprowadzonych badań wynika, że problemy związane z życiem rodzinnym były przyczyną spożywania alkoholu dla 6% dziewcząt i 4 % chłopców, ale 5% dziewcząt i 1% chłopców było zdania, że przyczyną spożywania przez nich alkoholu były problemy z życiem szkolnym. Wykazano, że zarówno dla uczennic i uczniów reklamy nie miały wpływu na podjęcie decyzji o spróbowaniu alkoholu (Tabela 2).

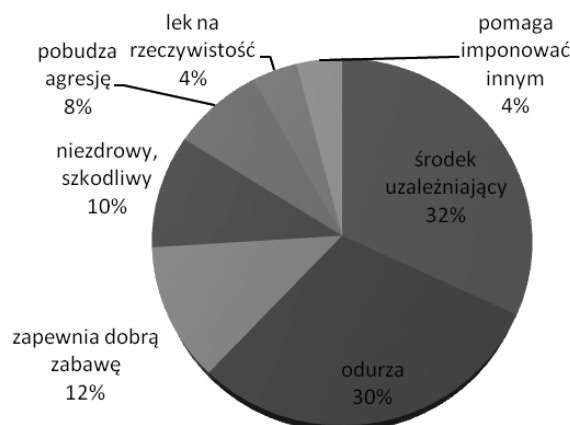
Tabela 2. Przyczyny sięgania po napoje alkoholowe przez młodzież

Przyczyna	Dziewczęta	Chłopcy
Problemy związane z życiem rodzinnym	6%	4%
Problemy związane z życiem szkolnym	5%	1%
Poprawa samopoczucia	22%	7%
Lepsza zabawa	31%	9%
Presja grupy koleżeńskej	2%	10%
Pod wpływem reklamy	2%	1%

Stwierdzono, że aż 68% badanych uczniów deklaruowało, że alkohol kupuje w wybranych sklepach. Niewielki odsetek młodzieży (15%) był zdania, że „nie można go nigdzie kupić”, a 10% badanych korzystało z pomocy znajomych przy zakupie alkoholu. Wykazano, że tylko 7% uczennic i uczniów twierdziło, że alkohol może kupić w każdym, dowolnym sklepie (Rysunek 3).

Rysunek 3. Sposób zdobywania alkoholu przez młodzież

Wykazano, że 32% badanych uczniów zapytanych o opinie na temat działania narkotyku na organizm wskazało na uzależniające działanie tych środków, a 30% badanych było zdania, że „narkotyki odurzają”. Stwierdzono, że 12% młodych osób było zdania, że narkotyki zapewniają dobrą zabawę, a 10% odpowiedziało że narkotyki są niezdrowe i szkodliwe. Tylko 10% badanych po zażyciu narkotyku zauważyło u siebie nasiloną agresję, a taki sam odsetek badanych (po 4%) był zdania, że środki te są „lekiem na rzeczywistość” i pomagają imponować rówieśnikom (Rysunek 4).

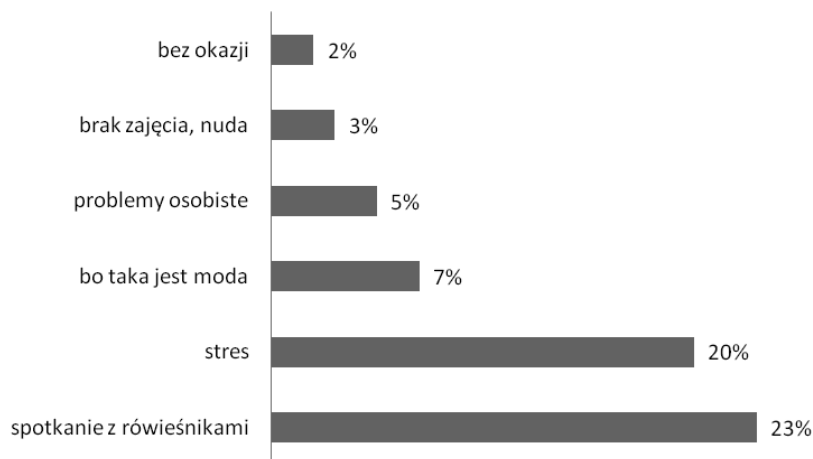
Rysunek 4. Opinie uczniów na temat wpływu narkotyków na organizm

Zaobserwowano, że aż 57% badanych przyznało się do próbowania narkotyków. Popularność miękkich narkotyków potwierdziły odpowiedzi na kolejne pytania dotyczące rodzaju zażywanych narkotyków. Wykazano, że najczęściej wymienianym środkiem odurzającym, z którym miała kontakt młodzież była marihuana, na którą wskazało ogółem 35% badanych. Pozostałe narkotyki wymienione przez młodzież były mniej popularne i wymieniły je niewielkie odsetkowo grupy badanych (odpowiednio: haszysz – 8%, tabletki ecstasy i amfetamina – 7%, grzyby halucynogenne – 5%, heroína, kleje i rozpuszczalniki – 3%, kokaina – 2 %).

Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono, że żaden z badanych uczniów nie wymienił opium, który w latach 80 - tych był popularnym narkotykiem w Polsce.

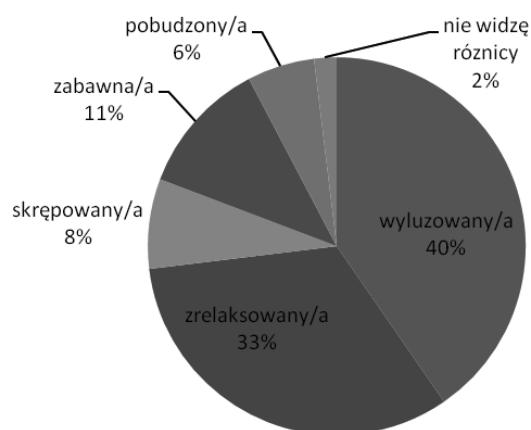
Zaobserwowano, że ¼ badanych (25%) przyznała się do kontaktu z narkotykiem, a wśród sięgających po środki psychoaktywne 1/3 stanowili ci, którzy eksperymentowali po raz pierwszy raz. Pozostali przyznali się, że przyjmowali narkotyk już wiele razy.

Z ryciny 5 wynika, że spośród grupy uczniów, którzy przyznali się do spróbowania narkotyku aż 23% próbowało narkotyku podczas spotkania z rówieśnikami, zaś co piąty badany zażywał narkotyk z powodu stresu, a co dwudziesty, z powodu problemów osobistych i trudności życiowych. Wykazano, że 7% badanych było zdania, że zażywanie narkotyków jest po prostu modne. Niewielki odsetek badanych (5%) próbował narkotyków z nudy, braku zajęć lub bez przyczyny (Rysunek 5).

Rysunek 5. Przyczyny używania narkotyków przez uczniów

Zaobserwowano, że prawie ¾ badanych (73%) które próbowały narkotyku czuła się po jego zażyciu zrelaksowana, odprężona. Stwierdzono także, że 11% badanych po zażyciu narkotyku czuło się bardziej zabawnymi, a 6% odczuwało pobudzenie i agresję niż zwykle. Wykazano, że niewielki odsetek badanych (8%) odczuwał skrępowanie, a tylko 2% badanych nie dostrzegło różnicy w swoim zachowaniu po zażyciu narkotyku (Rysunek 6).

Rysunek 6. Stan po zażyciu środka odurzającego

W przeprowadzonych badaniach dokonano również oceny dostępności narkotyków. Wykazano, że 1/2 badanych oceniła, że w ich środowisku łatwo jest zdobyć narkotyk. Zdaniem młodzieży do miejsc, w których łatwo można kupić narkotyk należy: ulica (30%), dyskoteka (21 %) i szkoła (8%).

W wyniku analizy zebranego materiału badawczego wykazano, że aż 79% młodzieży popiera legalizację miękkich narkotyków. Zaobserwowano, że aż 1/3 badanych miała świadomość, że od narkotyków można się uzależnić, ale aż co piąty uczeń uważał, że narkotyki można używać również w sposób bezpieczny. Blisko połowa badanych (46%), była zdania, że powodem zażywania narkotyków jest niezaradność życiowa.

Stwierdzono, że wśród badanej młodzieży małe poparcie miały twarde narkotyki, które popierało tylko 5% badanych. Wysoką pozycję wśród opinii badanych miał jednak pogląd, że w dzisiejszych czasach trzeba umieć pić alkohol. Takiej odpowiedzi udzieliło ogółem 65% badanych. Zaobserwowano, że tylko 26% uczniów zdawało sobie sprawę, że alkohol może być przyczyną powstawania nałogu oraz, że może on pomagać w trudnych sytuacjach. Wykazano, że prawie 1/2 badanych (45%) uważała, że picie alkoholu jest nieszkodliwe dla ich zdrowia.

Przeprowadzone badania i uzyskane wyniki wykazały, że najbardziej skuteczną metodą ograniczenia zjawiska uzależnienia według uczniów są wpływy grupy rówieśniczej oraz zaostrzenie przepisów utrudniających odurzanie się. Blisko połowa badanych wskazała na łatwiejszą dostępność obiektów sportowych, jako metodę zapobiegania nałogom, a tylko 1/3 badanych poparło programy profilaktyczne, które mogą zapobiec uzależnieniom. Za nieskuteczne uczniowie uznali: zgłaszanie takich przypadków na policję, zakaz reklamy alkoholu i papierosów oraz zgłaszanie takich przypadków nauczycielom w szkole. Wykazano, że osobą najbardziej zaufaną, do której zwrócić mógłby się uczeń uzależniony są koledzy i koleżanki. Wykazano, że o pomoc do tych osób zwróciłoby się ogółem aż 80% badanych. Na drugim miejscu wśród osób, które mogłyby pomóc w przypadku uzależnienia młodzież wymieniła matkę (59%) a dopiero na trzecim miejscu badani wskazali na specjalistę (50%). Zaobserwowano, że tylko 41% uczniów zwróciłoby się o pomoc do ojca. Prawie połowa badanych (43%) oczekiwała takiej pomocy od psychologa lub pedagoga szkolnego (37%), a tylko 19% badanych szukałoby pomocy u swojego wychowawcy.

Wnioski

Zachowania antyzdrowotne, jak picie alkoholu czy zażywanie narkotyków są często podejmowane przez młodzież, mimo wprowadzenia wielu programów profilaktycznych.

W okresie dorastania kształtuje się styl kontaktów z alkoholem, a wczesna inicjacja alkoholowa, częste upijanie się oraz dostępność alkoholu daje młodzieży poczucie nieszkodliwości picia i w konsekwencji może prowadzić do zgubnego w skutkach nałogu w późniejszych latach życia.

Uczniowie posiadają wiedzę na temat szkodliwego oddziaływania narkotyków, ale marihuana ma swoich zwolenników w badanej grupie.

Skuteczną metodą ukierunkowaną na rozwiązywanie problemu rozwijania się nałogów u młodzieży jest zapobieganie, a nie leczenie już powstałych skutków. Programy profilaktyczne powinny nie tylko koncentrować się na informowaniu o mechanizmach uzależnienia oraz powinny uczyć umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych.

Literatura:

1. Cekiera C. (2002), *Ryzyko uzależnień*. Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin, 120 – 135.
2. Gaś Z. (2004), *Rodzina a uzależnienia*, Lublin, 12-54.
3. Juczyński Z. (2001), *Narkomania*. Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa, 24- 67.
4. Kłos J., Gromadecka-Sutkiewicz M. (2008), *Palenie papierosów jako aspekt stylu życia wśród 18-letnich uczniów poznańskich szkół*, Przegląd Lekarski, Kraków, 123-125.
5. Korpetta E. (2000), *Furtka do innych narkotyków*. TZN. Warszawa, 25-31.
6. Kram M., Połocka-Molińska M., Barczykowska E. (2002), *Aktualne problemy uzależnień i zapobieganie im u dzieci i młodzieży*. Pielęgniarstwo Polskie 2 (14), 222-225.
7. Mazur J., Woynarowska B., Kowalewska A. (2008), *Wybrane wskaźniki palenia tytoniu przez młodzież 15-letnią w Polsce na tle międzynarodowych statystyk*. Przegląd Lekarski, Kraków, 231-233.
8. Muszalik M., Marzec A., Bartuzi Z. (2005), *Edukacji zdrowotna metodą zapobiegania paleniu papierosów i picia alkoholu wśród młodzieży szkolnej*. Pielęgniarstwo Polskie 2(20), Warszawa, 225-229.
9. Ostaszewski K. (2003), *Skuteczność profilaktyki używania substancji psychoaktywnych*. Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa, 21- 24.
10. Pasek M. (2000), *Narkotyki przy tablicy*. Wydawnictwo Toret. Warszawa, 15-18.

SECONDARY SCHOOL STUDENTS AND DRUGS AND ALCOHOL USE

Grzegorz Opielak¹, Anna Nadulska², Jakub Piotrkowicz³, Łukasz Szeszko³

¹Medical University of Lublin

²A graduate of the Medical University of Lublin

³The Student Anatomical Research Centre in the Department of Normal Anatomy
at the Medical University of Lublin

Opielak G., Nadulska A., Piotrkowicz J., Szeszko Ł. (2013), *Secondary School Students and Drugs and Alcohol Use*, Human and Health 4 (VII), p. 20-25

Summary: Introduction. Health habits are developed from the period of adolescence as they are influenced by many personality factors, as well as within an emotional-motivational sphere.

Goals. The goal of this research paper is to provide information on i.a.: the age at which young people start using drugs and alcohol, the dosages of drugs used by young people, and their opinions on drugs and alcohol use.

Materials and Methods. Data presented in this article was collected with the use of a self-made questionnaire. A survey was carried out in a group of secondary school students of Lublin in the age group of 16-18 years old students. A cluster sample technique was used.

Results. 75% of the surveyed students supported the use of alcohol, 35% of the respondents drank alcohol for the first time at the age of 13 years. According to a survey, 61% of the respondents stated that beer was the most popular alcoholic beverage among young people. According to the respondents, a key criterion for the choice of alcohol was its taste. 34% of the respondents admitted to smoking marijuana. None of the students used opium. The students stated that the places where drugs had been used were discos and clubs.

Conclusions. Almost half of the teenagers have already used psychoactive substances. The students used drugs and alcohol to improve their mood and to raise their self-esteem. As the problem of drugs and alcohol addiction among young people is developing, an implementation of prevention programs for this age group is needed.

Key words: adolescents, psychoactive substances, marijuana, alcohol

Introduction

Thanks to the use of drugs and/or alcohol, a young person seems to be able to overcome shyness, raise their self-esteem and to feel independent for a moment, which is why these substances seem to be so attractive. The fact that intoxicating substances are used to have fun, as energy drinks, to increase one's productivity and to feel extreme sensations, is alarming (Jurczyński, 2001).

According to many researchers, drugs and/or alcohol addiction is a serious social problem as these addictions change behavior and feelings and, consequently, functioning of a young person who, instead of developing, enters a world of adults as an entity already "enslaved" in both physical and mental sense. According to the literature on the subject available to the authors, a group under study should be defined as "a risk society" or "liquid modernity" (Jurczyński 2001, Kłos 2008). The terms characterize a previously unknown changeability of former social norms, associated with the increasing feeling of uncertainty (Kłos, 2008). According to some researchers, susceptibility to addiction is often caused by everyday life difficulties, as well as family conflicts, constant stress, the fast pace of life and the peer pressure (Pasek, 2000). The question why there are some young people who when offered drugs answer with "yes, please", while others say "no, thanks" seems to be a crucial issue (Muszałik, 2005). Currently, the researchers are occupied mostly with analyzing these three issues: personality traits, interpersonal factors and sociocultural influences which explain young people's attitude towards intoxicating substances (Kram et al., 2002). Nowadays, many cross-national studies are being designed in order to monitor the adolescents using addictive substances (ESPAD, HBSC) (Mazur et al., 2008).

In accordance with the latest literature on the subject and the studies made in the groups of school students, in order to successfully prevent young people from using psychoactive substances, one should aim not at the symptoms but rather on the causes of drugs and alcohol use (Ostaszewski, 2003). Risk factors should be recognized and effectively reduced as the parents are both morally and legally obliged to raise their children to be addiction-free persons (Gaś, 2004). As the socioeconomic future of a country depends on the health of a young generation, teachers and pedagogues influence healthy attitudes and behaviors of the youth (Gaś, 2004).

Address for correspondence: Grzegorz Opielak, Medical University of Lublin, Jaczewskiego 8, 20-945 Lublin,
e-mail: opielak@wp.pl

Nowadays, there is a wide variety of easily available drugs. Intoxicating substances, alcohol and cigarettes may be found not only at a disco or a party, but also at school. A school is a place where teenagers meet for the first time not only those who use drugs, but also those who sell them. The most alarming aspect of this situation is a constantly decreasing age limit of adolescents who use the stimulants for the first time (Cekiera, 2002). The lower the age of the first use of an intoxicating substance is, the more probable becomes a perspective of being addicted to drugs later in adult life (Korpetta, 2000).

Goals

The goal of the research was to become acquainted with the store of knowledge on the problem of using psychoactive substances by adolescents and a recognition of unhealthy behaviors, such as the use of psychotropic substances, i.e. drugs and alcohol, by secondary school students.

Materials and Methods

The research was based on the use of a self-made questionnaire. The questionnaire contained data about the respondents (age, sex) and questions concerning personal experiments of the students with the use of intoxicating substances – drugs and alcohol, i.e.: if he/she has ever tried drugs; if so – when, how much, whom with, what the circumstances of using drugs for the first time were, what kind of a drug the respondent used, if the respondent enjoyed using drugs, if he/she is going to use them in their future adult life, if their parents or guardians know that he/she used drugs; if the respondent has ever drunk alcohol; if so – when, how much, if he/she drank alcohol in somebody's company, if he/she has ever been in a state of inebriation, if the parents or guardians know that he/she drinks alcohol and if they allow the respondent to drink alcohol, if the respondent enjoys drinking alcohol, what the reasons for drugs and alcohol use were, and if young people accept the act of drinking alcohol by others.

The research was carried out in March, 2010, in two secondary schools of general education (No. 3 and No. 4) in Lublin. The research was done in the absence of a teacher. The participation in the research was voluntary and the answers of the respondents were anonymous. The data collected in the study was presented statistically with the use of a computer program STATISTICA 6,0 (STAT SOFT). 103 respondents were surveyed. The population and proportion according to sex and age of the respondents are presented in Table 1.

Table 1. Sex and age of the respondents

Sex	age group					
	16 years old		17 years old		18 years old	
	a number of the respondents	a percentage of total (%)	a number of the respondents	a percentage of total (%)	a number of the respondents	a percentage of total (%)
Boys	7	6	11	11	13	12
Girls	11	10	30	29	31	30
Total	18	16	41	40	44	42

Results

There were 103 respondents, at the age of 16-18 years. 70% of the respondents were girls – 72 persons, and 30% of the respondents, i.e. 31 persons, were boys. The largest group of the respondents was constituted by 18-year-olds – 42%, while the smallest age group was constituted by 16-year-old students – 16%.

According to the research, 45% of the respondents accepted the act of consuming alcohol, and 37% accepted drinking alcohol by other people in a moderate manner. 10% of the respondents did not accept drinking alcoholic beverages, while only 8% of the students would accept drinking alcohol only by adults (Figure 1).

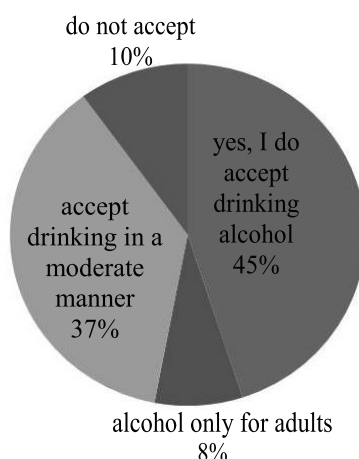

Figure 1. The students' opinions on alcohol consumption

The data collected in the research indicated that the girls drank alcohol two times more often (30%) than the boys (15%).

It was observed that young people drank alcohol for the first time at the age of 13 years, which was 1/3 of the respondents. 14% of the respondents stated that they had drunk alcohol for the first time between the age of 9 and 12 years.

The analysis of the collected data showed that the most popular alcoholic beverage within the group of the respondents was beer. This kind of an alcoholic drink was chosen by more than a half of the respondents (61%). It was observed that 19% of the students tried vodka, and 13% of them tried wine, while a minor percentage of the respondents drank bar drinks (7%). The research showed that for 56% of the respondents the taste of a drink was a criterion for the choice of alcohol, while for 18% the most important was its prize.

The respondents were asked what the places where alcohol can be consumed are. According to 63% of the respondents these are: clubs, discos and pubs. The research revealed that 23% of the respondents who admit to drinking alcohol consumed alcoholic drinks outdoors; 11% at home, probably with the consent of their parents or guardians. A minor percentage of the respondents (3%) tried alcohol at a school party (Figure 2).

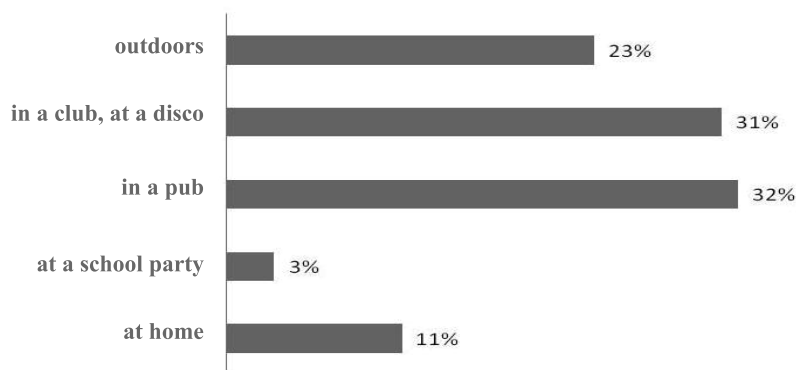

Figure 2. The places where alcohol is consumed by the students

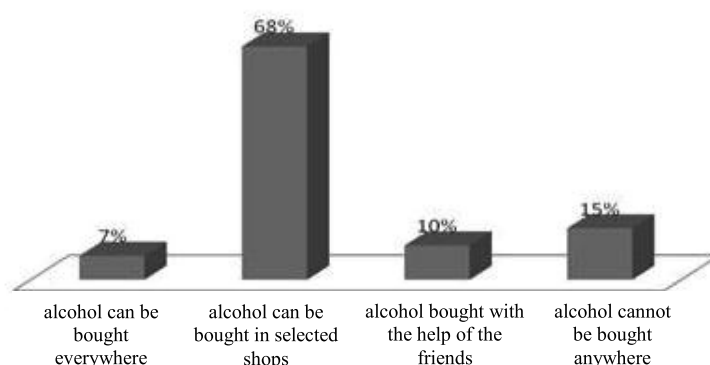
It was observed that one in five of the respondents passed out after drinking alcohol (19%) while almost a half of the respondents (49%) did not have such an experience.

The data collected in the research showed that 31% of the girls stated that they had drunk alcohol to have more fun, and 22% to improve their mood. 10% of the boys declared that they had drunk alcohol because of a peer pressure, and 16% of the respondents stated that they had drunk alcohol to have more fun and to improve their moods. The research revealed that the family problems were the cause of drinking alcohol for 6% of the surveyed girls and for 4% of the boys, while 5% of the girls and 1% of the boys stated that they had drunk alcohol because of the school problems. It was observed that both girls and boys were not influenced by the advertisements when deciding to try alcohol (Table 2).

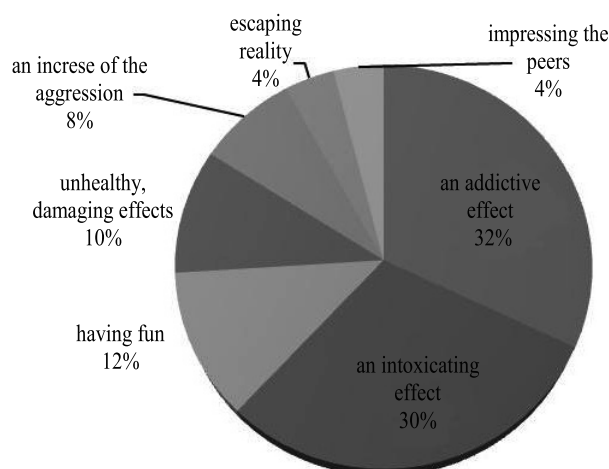
Table 2. The causes of drinking alcohol by young people

A cause	Girls	Boys
Family problems	6%	4%
School problems	5%	1%
To improve their mood	22%	7%
To have more fun	31%	9%
A peer pressure	2%	10%
Influenced by an advertisement	2%	1%

It was observed that as much as 68% of the students declared that they buy alcohol in selected shops. A minor percentage of the students (15%) stated that they “cannot buy alcohol anywhere”, and 10% of the respondents bought alcohol with the help of their friends. The research showed that only 7% of both boys and girls stated that they could buy alcohol in any shop (Figure 3).

Figure 3. The ways of buying alcohol by young people

The research proved that as much as 32% of the respondents, when asked about their opinion on how drugs affect the human body, stated that these substances are addictive, and 30% of the students said that drugs can “intoxicate.” 12% of the young people stated that thanks to the use of drugs they have fun, while 10% stated that drugs are unhealthy and damaging to the human body. Only 10% of the respondents after using a drug noticed that they became increasingly aggressive, while there were 4% of the students stating that using drugs is a way to “escape reality” and also 4% saying that drugs help them to impress their peers (Figure 4).

Figure 4. Students' opinions on the effects of drug use

It was observed that as much as 57% of the respondents tried drugs. The fact that soft drugs are commonly used among young people was confirmed by the answers to the subsequent questions concerning the kinds of drugs used. The research showed that the most frequently mentioned type of an intoxicating substance used by the students was marijuana (35% of all the respondents). Other types of drugs were less popular and were mentioned by the minor percentage of the respondents (hashish – 8%; ecstasy pills and amphetamine – 7%; psychedelic mushrooms – 5%; heroin, glue and solvents – 3%; cocaine – 2%).

The research indicated that none of the students mentioned opium which in the 1980s was a drug commonly used in Poland. It was observed that $\frac{1}{4}$ of the respondents (25%) admitted to have used a drug, and $\frac{1}{3}$ of the students using psychoactive substances tried drugs for the first time. The rest of the respondents used drugs many times.

According to the data presented in Figure 5, in the group of the students stating that they had used drugs, as much as 23% of the respondents used drugs during a meeting with friends, one in five respondents used drugs because of the stress and one in twenty because of personal problems and life difficulties. It was observed that for 7% of the respondents using drugs is just trendy. A minor percentage of the students (5%) stated that they had tried drugs because of boredom, lack of activities or without any cause (Figure 5).

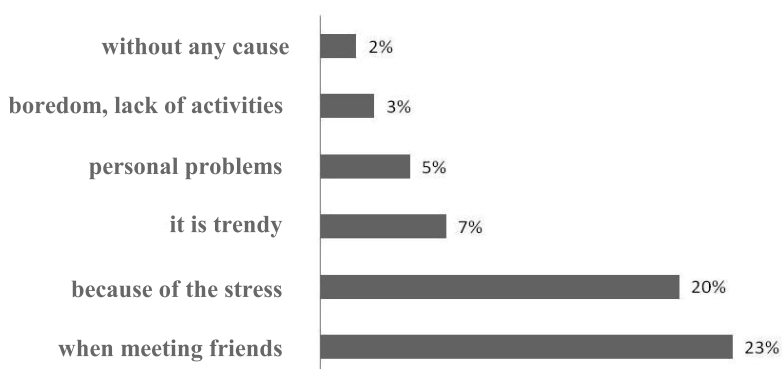

Figure 5. The causes of using drugs by the students

It was observed that almost $\frac{3}{4}$ of the respondents (73%) after using a drug felt relaxed and stress-free. Furthermore, the research indicated that 11% of the respondents after using a drug thought they had been more amusing, and 6% felt more stimulated and aggressive than usual. It was shown that a minor percentage of the respondents (8%) felt uncomfortable, and only 2% of the students did not notice any change in their behavior (Figure 6).

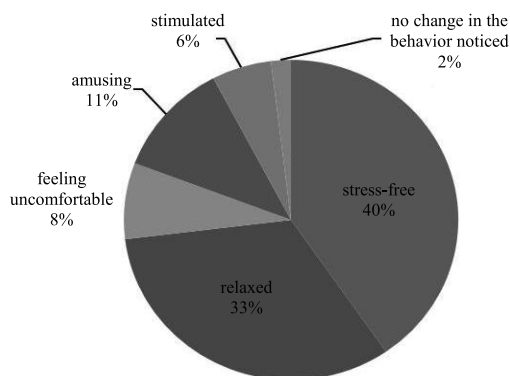

Figure 6. A state after using an intoxicating substance

Moreover, during the research an availability of drugs was assessed, as well. The research indicated that according to $\frac{1}{2}$ of the respondents it is easy to get drugs in their environment. According to the students, drugs can be purchased: on the street (30%), at a disco (21%) and at school (8%).

According to the collected data as much as 79% of the students are in favor of legalizing soft drugs. It was observed that as much as $\frac{1}{3}$ of the respondents were aware of the fact that drugs can be addictive but one in five students stated that drugs could be used in a safe way. Almost half of the respondents (46%) stated that they had used drugs because of their inability to cope with life's difficulties.

It was stated that only some students (5%) were in favor of using hard drugs. However, many students (65%) stated that one is "obliged" to drink alcohol nowadays. It was observed that only 26% of the students were aware of the fact that drinking alcohol can lead to addiction; moreover, they thought that drinking alcohol may help them cope with life's difficulties. The research showed that according to almost ½ of the respondents (45%) drinking alcohol is not damaging to their health.

The conducted research and collected data showed that the most effective way to diminish the problem of addiction, according to the students, is a positive peer pressure and tightening the law in order to make intoxicating substances less available. Almost half of the respondents stated that an easier access to sport facilities might prevent drugs and alcohol addiction while only 1/3 of the students supported drugs and alcohol abuse prevention programs. The students stated that these drugs and alcohol abuse prevention methods are not effective: reporting to the police cases of drugs and alcohol use, advertisements for alcohol and tobacco ban and reporting the cases of drugs and alcohol use to the school teachers.

According to the research, a major part of the respondents, which is 80% of the students, in case of an addiction problem would turn to their friends for help. The second on the list of people whom the students would turn to for help was their mother (59%), and the third person the respondents mentioned was a specialist (50%). It was observed that only 41% of the students would ask their father for help. Almost one half of the respondents (43%) would turn for help to a psychologist or a guidance counselor, and only 19% of the respondents would turn to their tutor.

Conclusions

Unhealthy behaviors such as drugs and alcohol use are common among young people, despite the implementation of many drugs and alcohol abuse prevention programs.

In the period of adolescence young people shape their attitude towards drinking alcohol, thus early alcoholic initiation, frequent alcohol abuse and an easy access to alcoholic beverages give young people a feeling that drinking is not damaging to their health which, consequently, can lead to alcohol abuse later in adult life.

The students have knowledge on damaging effects of drugs but there are supporters of using marijuana in the group of the respondents.

Drugs and alcohol abuse prevention programs are more successful than a reduction of the effects of the addiction problem that has already emerged. These programs directed at young people, though, should not only inform the students on the mechanisms of addiction but they should rather teach them how to cope with life's difficulties.

References:

1. Cekiera C. (2002), *Ryzyko uzależnień*. Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin, 120 – 135.
2. Gaś Z. (2004), *Rodzina a uzależnienia*, Lublin, 12-54.
3. Juczyński Z. (2001), *Narkomania*. Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa, 24-67.
4. Kłos J., Gromadecka-Sutkiewicz M. (2008), *Palenie papierosów jako aspekt stylu życia wśród 18-letnich uczniów poznańskich szkół*, Przegląd Lekarski, Kraków, 123-125.
5. Korpetta E. (2000), *Furtka do innych narkotyków*. TZN. Warszawa, 25-31.
6. Kram M., Połocka-Molińska M., Barczykowska E. (2002), *Aktualne problemy uzależnień i zapobieganie im u dzieci i młodzieży*. Pielęgniarstwo Polskie 2 (14), 222-225.
7. Mazur J., Woynarowska B., Kowalewska A. (2008), *Wybrane wskaźniki palenia tytoniu przez młodzież 15-letnią w Polsce na tle międzynarodowych statystyk*. Przegląd Lekarski, Kraków, 231-233.
8. Muszalik M., Marzec A., Bartuzi Z. (2005), *Edukacji zdrowotna metodą zapobiegania paleniu papierosów i picia alkoholu wśród młodzieży szkolnej*. Pielęgniarstwo Polskie 2(20), Warszawa, 225-229.
9. Ostaszewski K. (2003), *Skuteczność profilaktyki używania substancji psychoaktywnych*. Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa, 21-24.
10. Pasek M. (2000), *Narkotyki przy tablicy*. Wydawnictwo Toret. Warszawa, 15-18.